ب□ د□نگی ش□وی ب□ندار.. یووسف م□نتک

□□مان ل□ نووسینی نووس□ری تاراوگ□ نشین ئ□نو□ر ئ□□مان،

خو□ندن□و□ی □□مانی ب□ د□نگی ش□وی ب□ندار ، کاریگ□ری باب□ت□ک□ و فر□د□نگیی□کانی ج□ س□رنج و بای□خ بوون ب□ی□ ئ□م چ□ند د□ر□م ب□ پ□ویست زانی بیانووسم هیوادارم توانیب□تم خشت□کم ب□ باب□ت□ک□ زیاد کردب□ت، لای□نی هون□ری وت□کنیک وف□رمی گ□ران□و□کان من ز□ر ناچم□س□ری ئ□و□ ج□ د□ه□لم ب□ □□خن□گران وپسپ□□انی بواری ئ□د□بی هون□ری گ□□ان□و□.
ل□ □ووی ت□ماو□ □□مان□ک□، فر□د□نگ و فر□□□نگ□، ئ□م□ش ب□ بروای من سروشتی پل□ت و بنیاید گ□□ان□و□ک□ وای خواستوو□، چونک□ کات□ک واقیع□ك ل□ناو □□مان□ک□ د□خولق□نی ت□یدا ل□ □ووی ن□ت□و□یی□و□ کورد، ع□ر□ب، فارس و جوو و ئاشووری و ئ□رم□ن بن و ل□ □ووی ئایین□و□ ئیسلام جوو، م□سیحی و ئایینی دیک□ بن، ئ□وا پیویست د□کات □□مان□ک□ در□د□نگ و فر□ر□نگ ب□ت. فر□د□نگ ب□و مانای□ی د□ب□ گ□□□ر□و□ ل□ناو □□مان□ک□ د□رف□ت و بوار بداتی ه□ر ی□ک ل□وان□ ل□ □ووی ن□ت□و□یی و ئایینیی□و□ گوزارشت ل□ خ□یان بک□ن. فر□□□نگ□ ب□و مانای□ی ه□موو ئ□مان□ ل□ شو□ن□ک ژیاون پ□ید□□□ن کوردستان. ئ□و نیشتمان□ی خودان م□ژووی س□رد□م□کانی میتانی و میدیایی و س□م□ری و ئاشووری و ساسانیی□. ل□م □□مان□دا ه□موو ئ□مان□ ب□ی□ک□و□ نیشاندراون. ئینجا ب□ ه□ی س□پاندنی کولتوور و ئایینیک□و□، ک□ ئایینی ئیسلام□ ن□ت□و□ و ئایینی□کانی تر پ□راو□ز د□خر□ن. ئایین د□ت ز□ر کولتوور و دابون□ریت ل□ ب□رژ□و□ندی خ□ی دروست د□کات و د□یانکات ب□ □□سا.

ئ□م □□مان□ ب□ پ□ش□کیی□کی □□مانووس “ش□رزاد ح□س□ن”، ک□ ت□یدا ئاماژ□ ب□ ناو□□□کی □□مان□ک□ د□کات. ه□رو□ها ل□و□دا ئ□و□ د□س□لم□ن□ت ئ□م د□ق□ ن□قل□ت□، ن□ک □□مان. ئ□ویش ب□ گ□□ان□و□ ب□ م□ژووی ن□قل□ت ل□ ئ□د□بی کوردیدا. بن□مای□ک ب□ نووسینی د□ق داد□ن□ت ئ□ویش بن□مای داه□نان□. ئ□م□ پنت□کی ج□وه□ریی□ ل□و□ی ل□ ئ□د□بی کوردیدا ه□میش□ ئ□و قس□ی□ باو□ من ی□ک□م ک□س بووم ئ□و□م نووسیو□! ئ□م ش□□ی ی□ک□م ک□س بوون□ کولتوور□کی خراپی م□ژووی ئ□د□بی کوردیی□، گرنگ ئ□و□ی□ د□ق□ک□ تا چ□ند داه□نانی ت□دای□، تا چ□ند نو□ی□ و ب□شدار د□ب□ت ل□ پ□شخستنی □□وتی ئ□د□بی کوردی. ئ□م

قسەیەی "شێرزاد حەسەن" ڕێک پێ بە پێستی ئەم دەقەیە، چونکە ڕۆمانووس توانیویەتی زۆر جوان وێنە و تابلۆی کوردستان لە رووی پێکهاتە ئیتنی و ئاینییەکانەوە بکێشێت. بۆ ئەمەش زۆر جوان سوودی لە مێژوو وەرگرتووە، بەلام ڕۆمانووس مێژووی دووبارە نەکردۆتەوە، بەڵکوو مێژوو و واقیعێکی تری خولقاندووە، کە هیی ناو ڕۆمانەکەیە. بۆ نموونە کاتێک باسی "کەریمی عەلەکە" دەکات، وەک فیگەرێکی مێژوویی، کە پیاوێکی مەسیحی بووە و کراوەتە وەزیری دارایی لە حکوومەتەکەی شێخ مەحموودا. ئەمەش هەوڵێکە بۆ ئەوەی ئەم خاکە، خاکی هەموان بووە. ئەم پیاوە کەسێکی ڕاسگۆ بووە خەمی خەڵکی بووە و هەمیشە یارمەتی هەژاران و برسی و کەسانی لەقەوماوی داوە بەبێ ئەوەی لایەنی ئایین و نەتەوە بکاتە پێوەر، بەڵکوو وێنەیەکی ڕاستەقینەی مرۆیی نیشانداوە. ڕۆچێتە قوڵایی مێژوو ئاماژە بە هەموو پێکهاتەو ئازارەکانیان بکات، کاراکتەرەکانی نێو ڕووداوەکانی ڕۆمان بە ڕاناوی کەسی یەکەم و سێهەمن، بوونی فلاش باک و گەڕانەوە بۆ ڕابردوو، دەلالەتی ڕەسەنایەتی و خودان مێژوویە، بوونی کەمەڵێک کۆد و سیمبۆل، لەنێو ئاخافتنی کاراکتەرەکان و شوێنەجیاوازەکان بابەتی ڕوداوەکانی بەهێزترو هونەری جوانتر پیسان دەدەن.

هەندێک برین هەن لەناو کۆمەڵەی کوردەواریدا ڕۆمانەکە تیشکی خستووەتە سەر. بۆ نموونە شادومان خۆی هەڵدەدێرێت تەنیا بەهۆی ئەوەی لە ڕووی جەستەییەوە نێرەمووک بووە و لە لایەن تاەکانی کۆمەڵگەوە ڕەت کراوەتەوە. ئەمەش بەهۆی کولتوورەوەیە. پیشاندانی ڕۆشتن بە ڕیگەی قاچاغ بە بڕوای من پیشاندانی کۆچی بەردەوامی کوردانە بە درێژایی مێژوو، ئەویش بەهۆی داگیرکاری لە لایەن نەتەوە و وڵاتانی زلهێز و دەوروبەرەوە. دادگاییکردنی سەردار لەژیر سێبەری ئایەتولا خومەینی، شەڕی ئێران و ئێراق، تام و بۆن لەدەستدانی زاگرۆس، هەڵدێرانی شادومان و مردنی هەگەر وەک قوربانییەکی کۆچ بەرەو تاراوگە، خۆپیشاندانەکانی شاری هەولێر لە ۵.۳.۱۹۸۳، دروستکردنی پاسپۆرتی تەزویرو گۆڕینی ناوشوناسی مەتی یووسف بۆ سەردار، خواردنی پێستاە لە خەوندا بە خەیالی گیپە، وکاریگەرییەکانی شەڕ بەسەر تەواوی تاکەکانی کۆمەڵگە، خواردنی ناوساجی لە ڕێگەی قاچاخ، مانەوە لە کەمپ، کەسێتی ژنی لیسبە و مرۆڤی نێرەمووک، گرانی لەسەردەمی جەنگی ئێران و ئێراق، قەرەباغی وتەکچرژانی شەقامەکانی تاران و بە سەرو بەری ڕێگەو بان و هاتوو چۆ، بەراورد کردنی سەردەمی شا وەک بەهەشتێک و بە جەهەنەمی سەردەمی کۆماری ئیسلامی ئێران، ڕووداوی سەیارە، فەڵەکەخانە، چوون

بەرەو ئەوروپا، هەموو ئەمانە دەلالەتی پێکهاتەو واقیعی کۆمەلگەی ولاتانی ئیسلام و کوردستانی داگیرکراو دەکەن بە هەموو پێهاتەکانییەوە، هەریەکەیان بەخۆیان کەدو سیمبولێکن. لە کۆمەلگەیەکدا کە شەڕو مالوێرانی وکۆچ بووەتە کولتووری زاڵی ژیانی ڕۆژانەی هاوڵاتییەکانی.

نیشتمانێک بەتام وبۆی ئازارو ئەشکەنجەی هاوڵاتییەکانی بەدەستی داگیرکەران، لەم وولاتی ویرانەی داگیرکراوە کورد بوون چەندە زەحمەتە، مەسیحی و جولەکە و ئەرمەنی بونیش هەروا زەحمەت، مرۆڤ گەلێک لە سەر خاکی باب وباپیران، لەسەر خاکێک لەدایک بوو، خاوەنی ڕەگێکی قوڵی مێژوو کولتوور، داب ونەریت، خاوەنی سەدەهاو دەیەها بیرەوەری و بەسەر هات و داستان، بە هۆی سیاسەتی داگیرکاری بەردەوام شەڕو کوشتن وزیندان و چەوساندنەوەی خەڵکە ڕەسەنەکە. خەبات بۆ بچوکترین وسەرەتایی ترین مافەکانی ژیان قەدەغەیە و، زیندانەکان تژی لە هاوڵاتیانی، بە هۆی سیاسەتی جیاکاری و نادادپەروەری، بەهۆی نەمانەوەی مانایەک، هیوایەک بە ژیان، ناچار بە کۆچ دەکرێن، بە هۆی کوردستانی بوون و جیاوازی ئاینی و مەزهەبی و ئیتنیکی وڕەگەزییەوە، سەرجەم پارچەکانی تری کوردستان لە ژێر چەپۆکی سیاسەتی داگیرکەراندایە. وەک کوردێک ژیانکردن زەحمەتە و دۆزەخەکە بەخۆی بۆ کەمینەکانی تریش هەمان حیساب وکیتاب. بە دەرباز بوون لەم دۆزەخەدا مرۆڤ بەداوی ڕێگەیەکدایە ئەویش کۆچکردنە، ئەوتا بابەتی ڕۆمان پێمان دەڵێ هەرچی کوردستانی ڕەسەن هەیە، بیر لە دەرچەیەک، ڕێگەچارەیەک دەکاتەوە کۆچ بەرەو هەندەران بکات، بۆ دوونیایەک و زەمینەکی تر بە هیوای ژیانێکی ئارامترو ئاسوودەتر.